

Uppföljning av Avtal om familjecentrerat arbetssätt och familjecentraler i stadsdel Västra Hisingen (Biskopsgården och Torslanda) 2022

Göteborgs hälso- och sjukvårdsnämnd (HSNG) har tecknat avtal med stadsdelsnämnden om familjecentrerat arbetssätt och familjecentraler. Syftet med avtalet är att skapa stabilitet i samverkansarbetet och säkra en gemensam utveckling av arbetet med barn och familjer i stadsdelen. Stadsdelens koordinator för det familjecentrerade arbetet ingår i ett nätverk över staden och kan vara en resurs i uppföljningen. Arbetet ska bidra till att minska skillnader i livsvillkor och hälsa och bidra till att barn och unga lyckas i skolan.

Instruktion

- Avtalet följs upp årligen med hjälp av nedanstående mall, eventuella bilagor kan bifogas.
- Uppföljningen gäller endast de insatser som regleras i avtalet mellan HSNG och socialnämnden. Fokus i uppföljningen ska vara på vad som tillkommit barn och familj genom samverkan.
- Obs! Max antal tecken för frågor med möjlighet till fritext är 600.

Uppföljningen skickas till Koncernkontoret, Västra Götalandsregionen genom hsn.goteborg@vgregion.se senast 1 februari 2023. Den ska också gå för kännedom till respektive berörda nämnder, SN och FSN.

Samordning och utveckling av familjecentrerat arbetssätt i stadsdelen

Till hur stor del finansierar avtalet följande:

FCA-koordinator: 80 %

FC-samordnare: 20 %

Redogör för koordinators samt samordnarfunktionens arbete under året, inklusive de viktigaste erfarenheterna av årets insatser:

- Sammankallande till tre barnhälsonätverk samt till samverkans- och styrgruppsmöten för FC och FC-liknande verksamheter i Biskopsgården (norra och södra) och Torslanda.
- Utvecklingsarbete och uppföljningsarbete (verksamhetsplan etc) för FC/FC-liknande verksamheter.
- Erbjudande och genomföra kompetensutveckling och insatser.
- Stödja språkutvecklingsfrämjande insatser och föräldraskapsstöd.
- Omvärldsbevakning och samverkan med FCA-koordinatorer yngre år, samt regelbundna avstämningar med motsvarande funktioner i stadsområdet samt verksamhetschefer på såväl operativ som strategisk nivå.
- Dialog och uppdatering FCA-frågor med SNH och HSNG.
- Projektledning av Spädbarnsverksamheten Vårväderstorget samt framtagande av ett samspeleinstrument av Spädbarnsverksamheten samt uppföljning.
- Uppföljningsarbete FC Strategiska gruppen FFFF (föreningen för familjecentralers främjande).

Viktigaste erfarenheten att det går att göra mycket som ger effekt för barn och familj om det görs i samverkan och med fokus på det lokala.

Redogör för om och hur det lokala arbetet utformats för att nå prioriterade grupper i syfte att minska skillnader i hälsa och livsvillkor:

Det mesta av det arbete som sker inom ramen för det familjecentrerade arbetet i Biskopsgården och Torslanda har som långsiktigt mål att minska skillnader i livsvillkor och hälsa. För att nå prioriterade grupper genomförs:

- Uppsökande verksamhet såsom tvärprofessionella hembesök i norra Biskopsgården, bokade samtal för samtliga familjer på BVC i södra Biskopsgården och tvärprofessionella hembesök med Bokstart. Familjer som nåtts via den uppsökande verksamheten har erbjudits att delta i det lokalt framtagna föräldraskapsstödsprogrammet *Att leka och Utvecklas Tillsammans*.
- Föräldraskapsstödskurser på olika arenor (ex SFI) och olika språk.
- Tidigt i livet och en väg in - många vårdnadshavare som är i stort behov av stöd nås redan under graviditeten på BMM och den första tiden på BVC. De slussas sedan vidare till öppna förskolorna och föräldrastödare.
- Vara där föräldrar och barn är – exempelvis att tandsköterskor deltar tillsammans med föräldrastödare i de öppna förskolornas verksamhet samt på BVC i Biskopsgården regelbundet.

- Föreläsningar riktade till föräldrar. FC och FCL i Biskopsgården anordnade 2022 en föreläsning riktad till somalisktalande föräldrar med Fadumo Osman. Den ägde rum i Sjumilahallen i Biskopsgården och handlade om föräldraskap. Utöver detta har en digital föreläsning kring skärmar och små barn arrangerats av FCA-koordinatören tillsammans med koordinatör i Nordost och med stöd av samtliga FCA-koordinatörer yngre år i Göteborg och Jämlik Stad.

Styrning och samverkan

Redogör för hur NOSAM fungerar som styrgrupp för det familjecentrerade arbetssättet:

FCA-koordinatör är ordinarie deltagare i NOSAM. Vid det första mötet för året redovisar FCA-koordinatörernas handlingsplan inför året och vid det sista redovisas året som gått. Som styrgrupp upplevs NOSAM snarare vara ett forum för avrapportering än en aktiv styrgrupp.

NOSAM hålls uppdaterad i stadsområdets FCA-arbete och flera av deltagarna i NOSAM sitter även med i styrgrupperna för FC/FC-liknande verksamheter. Som samordnare för FC Södra Biskopsgården och FCL i norra Biskopsgården (samt del av styrgruppen i FCL Torslanda) finns en närmare kontakt med dess chefer som ingår i styrgrupperna och det FCA arbete som görs i och med de återkommande styrgruppsmötena under året och närheten till verksamheternas arbete. I Västra Hisingen har styrgrupperna för FC/FCL hela tiden fungerat som styrgrupp och NOSAM som referensgrupp.

Ge exempel på eventuella förbättringsområden inför 2023:

NOSAM kommer inte att vara styrgrupp för FCA framöver utan styrgruppen är planerad att vara ett forum där kommunens verksamheter är representerade. Det kommer därför att vara extra viktigt att säkerställa regionens delaktighet och äganderätt till frågor som rör blivande föräldrar, föräldrar, samt barn och unga.

Ett förslag som rör de yngre åldrarna är att skapa en mer operativ styrgrupp för FCA med ovan nämnda strategiska grupp som ytterst ansvarig. Förslagsvis att de redan befintliga styrgrupperna för FC och FC-liknande verksamheter blir en mer operativ styrgrupp för FCA. Detta skulle även skapa en större balans mellan det lokala och det Hisingsgemensamma.

Ge exempel på aktiviteter som skett i samverkan, och beskriv vilket mervärde som skapats för barn och familj? Skriv utifrån medverkande arenor och verksamheter i det lokala FCA-arbetet.

Nätverk och kompetensutveckling

- Barnhälsonätverken samlar alla verksamheter som träffar målgruppen; där har frågor diskuterats och information spridits som direkt genererar mervärde för barn och familj genom ökad kunskap och kännedom om stöd och generella insatser. T ex språkutveckling med särskilt fokus på erfarenhetsutbyte och kunskap kring vad respektive verksamhet gör och vad som kan utvecklas i samverkan.

Språk- och läsfrämjande insatser

- Samverkan med biblioteket är fortsatt bra, dels genom Bokstart och Bokfesterna. Familjerna i Biskopsgården exponeras för böcker på flertalet arenor i kombination med samtal och

information kring läsandets betydelse. Familjerna nås av liknande budskap från flera olika aktörer.

Hälsa

- Samverkan med folktandvården är formaliserad sedan 2017 i Biskopsgården och har utökats med Hälsopromotörer. Vikten av att ha en god tandhälsa sprids på flera arenor till familjerna. Detta i kombination med föräldraskapsstöd såsom samspel barn och förälder, rutiner osv.
- 2022 påbörjades en samverkan mellan rehab och FCL i Torslanda.

Föräldraskapsstöd

- Föräldraskapsstöd i form av samtal, program och träffar erbjuds kontinuerligt i samverkan mellan verksamheterna på FC/FCL, ordinarie och fristående förskola, svenska kyrkan, med flera. För att nå ut generellt men även till målgrupper som identifierats som svåra att nå har personalen olika strategier t ex uppsökande verksamhet. Det programbaserade stödet som finns i Torslanda och Biskopsgården för de yngsta barnen är ABC, trygghetscirkel, att leka och utvecklas tillsammans (lokalt framtaget program med fokus samspel mellan barn och förälder) och spädbarnsmassage.
- I Torslanda FCL utökades samverkan på föräldraträffarna *Första tiden* med att inkludera rehabiliteringen. Träffarna har utvecklats till att kallas gravidgrupp för förstagångsföräldrar vilken består av två träffar. Träffarna hålls av föräldrastödjare och fysioterapeut. Innehåll: Kroppen under graviditeten, vanliga besvär och vad du kan göra för att lindra dem och hålla dig aktiv under graviditeten.
- Det nya livet som familj utifrån föräldraskap, anknytning och parrelation.
- Spädbarnsverksamheten Vårväderstorget erbjuder ett riktat stöd till familjer med i behov. detta sker i samverkan mellan förskoleförvaltningen, socialförvaltningen Hisingen och Närhälsan Biskopsgården.

Beskriv positiva saker som skett under året och de framgångsfaktorer som kan kopplas till detta.

Förberedande SFI på öppna förskolorna/Läsfrämjande och språkutvecklande insatser

Öppna förskolorna har erbjudit förberedande SFI dit föräldralediga slussats från FC/FC-liknande verksamheter, ordinarie förskolor och andra aktörer som möter föräldralediga. Utöver denna insats arbetar FC/FCL i Biskopsgården kontinuerligt med språkutveckling och läsfrämjande insatser såsom svenska på mattan, bokfester, informationsspridning, bokutdelningar med mera.

Tätare samverkan mellan koordinatörerna för yngre år på Hisingen

Omorganiseringen av stadsdelarna har inneburit en tätare samverkan mellan koordinatörerna för yngre år i stadsområdet vilket medfört ett positivt kollegialt stöd samt möjligheten att göra vissa insatser gemensamt. Det har bland annat inneburit en tydligare samverkan mellan FCA och enheten Barnhälsa Hisingen, öppen förskola och ordinarie förskola där gemensamma avstämningar och deltagande på personalmöten enklare kan organiseras. Det har även inneburit gemensamt fokus på spridning av information och belysande av utmaningar/svårigheter i samverkan till politiker och beslutsfattare i stadsområdet.

Spädbarnsverksamheten Vårväderstorget

Spädbarnsverksamheten är i sig en framgångsfaktor där samverkan mellan olika organisationer och förvaltningar skapar ett mervärde för familjerna. Ett samspelsinstrument håller på att tas fram med förhoppningen om att kunna visa att verksamheten ger ökade positiva effekter på gruppnivå för familjerna som deltar.

Synliggörande av de positiva effekterna av samverkan och särskilda behovsområden på strategisk nivå

Under året har koordinatörerna lyft särskilda behovsområden på politiska dialoger, däribland behovet av att skapa insatser för familjer med barn i väntan på utredning (BNK). Detta lyftes även vid det studiebesök som HSNG gjorde på FC Södra Biskopsgården i november 2022. Utöver att frågan lyftes beskrev verksamheterna hur de i samverkan skapar ett mervärde och positiva effekter för familjerna i lokalområdet.

Samverkan på FC/FCL

Under året har två samverkansdagar för FC/FCL i Biskopsgården och en halvdag i Torslanda. Utöver den kompetensutveckling som dagarna medför skapar de kollegial samhörighet, ökad kunskap om varandras uppdrag samt nytändningar i samverkande aktiviteter.

Förebyggande insatser från början är samhällsekonomiskt lönsamt

En positiv utveckling är att det alltmer börjar spridas och etableras att tidiga insatser betyder insatser redan från barnets första 1000-första dagar. Forskningen kring detta lyfts oftare i olika sammanhang och vid olika utbildningstillfällen. Det är dock fortfarande en bit kvar tills det etableras helt och uppmärksammas även när samtalen rör "alla barn ska lyckas i skolan".

Ge exempel på utmaningar/förbättringsområden som är nya för året eller kvarstår.

Förutsättningarna för att barnmorskorna ska kunna hålla kurser och säkerställa tid för samverkan kvarstår som en utmaning och ett tydligt förbättringsområde. Detsamma gäller att få till insatser som kan ge adekvat stöd till familjer med barn i väntan på utredning.

Samverkan i sig är en utmaning som ständigt kräver omvårdnad för att den ska fungera internt och externt för dem som samverkan är till för – familjer och barn. Olika förvaltningar och organisationer innebär olika förutsättningar för att samverka och olika erfarenheter, kunskaper och ramar att förhålla sig till.

Avtalsprocessen som ledde fram till FCA-avtalet har varit negativ och inför kommande processer finns det mycket att utveckla för att detta inte ska upprepas. Det behöver förankras i de led som ansvarar för FCA-arbetet i respektive socialområde och alla förvaltningar och organisationer (förskoleförvaltningen och regionen) som berörs av avtalet behöver få vara med i hela processen, inte bara i slutskedet. Avtalet som tagits fram är (till följd av bristande representation vid utarbetandet av avtalet?) otydligt vad gäller regionens roll och de yngsta åldrarna. Det har bidragit till olika tolkningar över staden till bekostnad av de yngsta åldrarna och den samverkan som byggts upp över tid inom ramen för det familjecentrerade arbetet.

Misstron mot socialtjänsten är en stor utmaning som alla verksamheter som möter barn och familj kommer att behöva arbeta aktivt med. Misstron har bland annat resulterat i att familjer inte gått till öppna förskolan då socialtjänsten är där.

Redogör för avtalsområdets utbud av familjecentraler, familjecentralsliknande verksamheter och det familjecentrerade arbetet med avtal (redogör för både befintligt utbud och planering av framtida verksamheter):

Det finns en familjecentral i stadsdelen (Södra Biskopsgården) samt två familjecentralsliknande verksamheter (Norra Biskopsgården och Torslanda).

Upplever ni att befintlig bemanning vid respektive familjecentral är tillräcklig för uppdraget?

Ja

☐

Nej

☒

Om nej, beskriv varför samt vad eller vilken profession som eventuellt saknas:

Det behövs återigen mer personal på BVC Nötkärnan till följd av svårigheter med att rekrytera personal. Under våren 2022 saknades två av tre personal, för att under hösten vara fulltalig. Till våren 2023 fattas det dock återigen en personal vilket såklart påverkar möjligheten till att samverka i full skala.

I Torslanda har personalresurserna på BVC vad gäller ordinarie anställda varit fulltalig men på grund av längre sjukfrånvaro och svårigheter att få in vikarier vid längre frånvaro har bemanningen varit otillräcklig. Detta har påverkat såväl BVC:s ordinarie uppdrag som samverkan.

Beskriv om och hur kompetenshöjande insatser genomförts för parter (inklusive koordinator/samordnare) vid familjecentral och/eller verksamheter inom det familjecentrerade arbetssättet:

Titel/innehåll; föreläsare/arrangör; månad; deltagande professioner.

Jämlik hälsa. Teori och praktik för en social hållbar samhällsutveckling. Göteborgs universitet. Januari till maj. Koordinator

Livsviktiga snack. Göteborgs Stad och Suicide Zero. Januari. Föräldrastödjare Torslanda och Biskopsgården. *Kraftsamling mot kvinnlig könsstympning.* Angereds närsjukhus. Februari. Barnmorskor Biskopsgården.

Booster Trygghetscirkeln. Göteborgs stad. April. Gruppleddare Trygghetscirkeln (föräldrastödjare Torslanda och Biskopsgården, förskollärare Biskopsgården och Spädbarnsverksamheten).

Stormöte Biskopsgården – Tema samverkan. Koordinator. Maj. All personal och styrgrupp FC/FCL Biskopsgården.

ABC booster. Göteborgs Stad. Maj. Gruppleddare ABC (föräldrastödjare och förskollärare Torslanda och Biskopsgården).

Konferens föreningen för familjecentralers främjande (FFFF). Föreningen för familjecentralers främjande (FFFF). Maj. Föräldrastödjare Biskopsgården samordnare/föräldrastödjare Torslanda.

Webbinarium om samtalsmaterialet Tillsammans – samtal om förhållandet och föräldraskapet. Kunskapscentrum för jämlik vård. Maj. Samordnare/föräldrastödjare Torslanda.

Investera i barns hälsa och utveckling. Länsstyrelsen. Juni. Samordnare/föräldrastödjare Torslanda. *Samordnardag ABC,* Karolinska institutet. Juni. Föräldrastödjare/instruktör ABC.

FCA grundutbildning, FCA-koordinatorer. Juni. Barnmorskor Biskopsgården, förskollärare Biskopsgården (delaktig), koordinator.

Föräldraskap i förändring. Fadumo Osama, arrangerat av FC/FCL Biskopsgården. Juni. Föräldrastödjare och förskollärare Biskopsgården, samordnare Torslanda.

Värna våra yngsta. Folkhälsomyndigheten, Socialstyrelsen, Nationellt kompetenscentrum anhöriga (Nka) och Linnéuniversitetet. September. Spädbarnsverksamheten och koordinatören (på plats). Föräldrastödjare och förskollärare Torslanda och Biskopsgården (digitalt).

Kraftsamling fullföljda studier. Västra Götalandsregionen. September. Koordinator.
Små barn och skärmar. Anett Sundqvist (Linköping universitet), Malin Nielsen (Göteborgs universitet), Jämlik stad och FCA-koordinatorer. September och oktober. Förskollärare Torslanda och Biskopsgården, föräldrastödjare Torslanda och biskopsgården, koordinator (arrangör).

Utvecklingsdag för familjecentraler. Fyrbodalen, Länsstyrelsen Västra Götaland, Västra Götalandsregionen, Hälsökällan. Oktober, Koordinator, samordnare Torslanda.

Könsstämpning av flickor och kvinnor. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor. Oktober. Föräldrastödjare Biskopsgården.

Brottsförebyggande föräldrastöd. Länsstyrelsen. Oktober. Föräldrastödjare Biskopsgården.

Att stärka föräldrar med psykisk ohälsa eller NPF. Nationell samverkan för psykisk hälsa Västra Götaland och Göteborg (NSPH). Oktober. Spädbarnsverksamheten.

Nordisk förening för spädbarns utveckling – årlig konferens. Nordisk förening för spädbarns utveckling (NFSU). Oktober, tvådagars konferens. Spädbarnsverksamheten.

Parrelationen och Tillsammansmaterialet. Kunskapscentrum för jämlik vård, Västra Götalandsregionen. November. Föräldrastödjare Biskopsgården och Torslanda.

Nätverksträff Trygghetscirkeln. Göteborgs stad. November. Gruppleddare TC: Spädbarnsverksamheten, föräldrastödjare och förskollärare Biskopsgården, samordnare Torslanda.

Trygghet och rädsla som drivkrafter i relationer. Ulrika Ernvik i samverkan med FCL Torslanda och svenska kyrkan. November. Föräldrastödjare Torslanda och Biskopsgården, Föräldrastödjare/samordnare Torslanda.

Stormöte Biskopsgården – tema: sekretess och hedersrelaterat våld. Karin Böttinger, Ulrika Thieme Högberg, Bertel Ferm, Koordinator. November. Personal och chefer/styrgrupp från alla verksamheter Biskopsgården.

Information om materialet Förstå familjen. Länsstyrelsen, Kunskapscentrum för jämlik vård. December. Föräldrastödjare Torslanda och Biskopsgården, koordinator.

Samverkanshalvdag Torslanda – tema: 100 första dagarna och små barns psykiska hälsa. Samordnare Torslanda, Spädbarnsverksamheten, koordinator. December. Personal och chefer från alla verksamheter Torslanda.

Ge exempel på ytterligare behov av kompetensutveckling under 2023:

Under 2023 planeras en gemensam samverkansdag på Hisingen för samtliga FC/FCL (totalt sju) med fokus psykisk hälsa hos blivande föräldrar, barnet i magen och små barn.

I Torslanda kommer workshopen kring sekretess och samtycke att hållas.

Övriga kommentarer

Klicka här för att ange text.

Utvecklingsfrågor

Beskriv hur arbetet med generellt föräldraskapsstöd upp till 12 år har utvecklats lokalt. Ge exempel på eventuella utmaningar och förbättringsområden.

Vad gäller ABC pågår arbetet med att utbilda fler gruppleddare, främst för att hålla i program för föräldrar med barn 7-12 år. I Biskopsgården och Torslanda finns det sett ur ett stadenperspektiv relativt många utbildade gruppleddare för målgruppen 3-6 år, men det är svårt att avsätta tid för utbildade gruppleddare då de ska upprätthålla ordinarie verksamhet och ofta är gruppleddare för flera program (ABC, trygghetscirkeln, ALUT och spädbarnsmassage).

Det fanns förhoppningar om att ABC 0-2 år skulle påbörjas under 2022 men detta har inte skett och är ett förbättringsområde/behovsområde 2023.

Ekonomisk redovisning

Den ekonomiska redovisningen avser uppföljning av budgetutfall i förhållande till budgetunderlag som regleras i avtalet.

	Budget 2022		Utfall 2022-12-31	
	HSNG	SDN	HSNG	SDN
Ingående medel från 2021	459 000	459 000	459 000	459 000
Koordinator/samordnare (lön inkl. lönebikostnader)	354 000	354 000	325 500	325 500
Gemensam kompetensutveckling¹ (teambuilding, konferenser, seminarier, utbildning, resor, studiebesök etc.)	25 000	25 000	78 628	78 628
Övrigt (ex. gemensamt material etc.)	61 000	61 000	35 898	35 898
SUMMA	459 000	459 000	440 026	440 026
Överskott			18 974	18 974

Uppföljning av *Avtal om familjecentrerat arbetssätt och familjecentraler i stadsdel Västra Hisingen 2022* har sammanställts av:

Gerd Nordström, enhetschef Barn och Unga, Socialförvaltningen Hisingen

Veronica Gunnarsson, FCA-koordinator Stadsområde Hisingen/Biskopsgården och Torslanda

¹ Gemensam kompetensutveckling enligt definition ur Vägledning för familjecentrerat arbetssätt och familjecentraler i Göteborg 0-6 år